

Sygn.akt III AUa 64/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Teresa Suchcicka (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SO del. Tomasz Madej

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2018 r. w B.

sprawy z odwołania S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o uchylenie prawomocnej decyzji z dnia 19.03.2009 r.

na skutek apelacji wnioskodawcy S. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 grudnia 2017 r. sygn. akt V U 943/17

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od S. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

SSO del. Tomasz Madej SSA Teresa Suchcicka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 64/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 25 września 2017 r. odmówił S. G. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych prawa do ponownego ustalenia emerytury w wieku powszechnym i uchylenia decyzji z dnia 19 marca 2009 r., ponieważ nie przedstawił on żadnego nowego dowodu lub okoliczności mających wpływ na ustalenie prawa do emerytury w wieku powszechnym. Stwierdził, że w sprawie nie ma zastosowania art. 83a ust. 2 ustawy systemowej, stosuje się art. 114 ustawy emerytalnej. Wnioskodawca nie przedłożył żadnych nowych dowodów, wobec czego nie ma podstaw do wzruszenia prawomocnej decyzji.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodził się S. G. i wniósł odwołanie. Nie precyzując zarzutów wnosił i wywodził tak jak we wniosku do organu rentowego.

ZUS w odpowiedzi na odwołanie wnosił o jego oddalenie podtrzymując argumentację z uzasadnienia decyzji.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 22 grudnia 2017 r. oddalił odwołanie (pkt I) oraz zasądził od S. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd I instancji ustalił, że S. G. z podobnym żądaniem występuje nie po raz pierwszy. Identyczna sprawa była badana ostatnio przez Sąd Okręgowy w sprawie V U 1311/15, w której to sprawie Sąd oddalił odwołanie od decyzji z dnia 31 sierpnia 2015 r. W obszernym uzasadnieniu opisał historię ubezpieczenia i świadczeń odwołującego oraz przytoczył argumentację prawną i wyjaśnił dlaczego decyzja z dnia 19 marca 2009 r. nie może zostać uchylona. Zdaniem Sądu zbędnym zatem jest powtarzanie w sprawie niniejszej po raz kolejny tych samych argumentów. Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 28 czerwca 2016 r. wydanym w sprawie III AUa 68/16 oddalił apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 23 listopada 2015 r. Składając ponowny wniosek o to samo roszczenie w dniu 24 marca 2017 r. S. G. nie przedstawił nowych dowodów pozwalających na wzruszenie decyzji z dnia 19 marca 2009 r.

Sąd zważył, że do dnia 30 czerwca 1996 r. obowiązywał przepis art. 3 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu: „Sąd powinien dążyć do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy i do wyjaśnienia rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych. Sąd z urzędu może podejmować czynności dopuszczalne według stanu sprawy, jakie uzna za potrzebne do uzupełnienia materiału i dowodów przedstawionych przez strony i uczestników postępowania”. W przepisie tym zawierała się wówczas naczelną zasadą postępowania cywilnego, a mianowicie zasada prawdy obiektywnej. Charakteryzowała się tym, że Sąd niezależnie od wniosków dowodowych zgłaszanych przez strony miał obowiązek wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i mógł oraz powinien przeprowadzać postępowanie dowodowe w zakresie nie zgłaszanym przez strony, tj. w takim jakie sam uznawał za konieczne. Przepis powyższy został wykreślony z Kodeksu postępowania cywilnego przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1996r. Nr 43, poz. 189 z późniejszymi zmianami). Zmiany te weszły w życie z dniem 1 lipca 1996 r. Wykreślenie powyższego przepisu spowodowało, że proces cywilny oparł się na zasadzie przeciwstawnej do zasady prawdy obiektywnej tj. na zasadzie kontrydiktoryjności, która została dodatkowo wzmocniona od dnia 5 lutego 2005 r. przez zmianę m.in. treści przepisu art. 5 k.p.c. i art. 232 k.p.c. Spowodowały to ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004r. Nr 172, poz. 1804) i z dnia 16 września 2011 r. (Dz.U. z 2011r. Nr 233, poz. 1381).

Dalej Sąd podkreślił, że obecnie Sąd orzeka jedynie na podstawie dowodów przedstawionych przez strony i ma zakaz dopuszczania dowodów z urzędu, gdyż jest to sprzeczne z powyższą zasadą i formalizmem procesowym. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zawiera odmienności uregulowane w art. 459-476 k.p.c. i art. 477⁸-477^{14a} k.p.c., ale żadna norma zawarta w powyższych przepisach nie nakazuje Sądowi podejmowania jakichkolwiek działań z urzędu. Kontrydiktoryjność procesu cywilnego i zakaz podejmowania powyższych czynności wielokrotnie została potwierdzona przez Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach wydanych na tym tle oraz Sądów Apelacyjnych.

Szczególnie Sąd Okręgowy podkreślił, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 grudnia 1997 r. wydanego w sprawie II UKN 418/97 (OSNP 1998/22/16), stwierdził wprost: „W postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo – płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego”. Z powyższego wynika, że postępowanie przed organem rentowym będzie mogło być wznowione, jeśli S. G. przedstawi dowody, których nie mógł przedłożyć przed 19 marca 2009 r.

Z tych względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji, o kosztach na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł S. G., skarżąc powyższy wyrok w całości i zarzucił mu: „pominięcie udowodnionego kłamstwa radcy prawnego R. K. – pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. o tym – że przejście powoda na emeryturę nastąpiło z renty z tytułu niezdolności do pracy, co jest nieprawdą, naruszenie prawa materialnego i przepisów postępowania przez błędne zastosowanie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS”.

Wskazując na te zarzuty apelujący, wnosił: o włączenie Prokuratora do przeprowadzenia śledztwa odnośnie „ukradzenia” renty z tytułu z tytułu niezdolności do pracy, zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uchylenie prawomocnej decyzji z dnia 19 marca 2009 r. Nadto zasądzenie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Zgodnie art. 114 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016r., poz. 887 ze zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Aby skorzystać z tej instytucji w sprawie świadczeń muszą zostać przedłożone nowe dowody lub muszą zostać ujawnione okoliczności, które istniały przed wydaniem tej decyzji, a które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Twierdzenie to znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z 27 października 2009 r. (II UK 59/09, LexPolonica nr 2339930), zgodnie z którym zasadą rządzącą stosunkami prawnymi ubezpieczenia społecznego jest to, że zmiana okoliczności lub ujawnienie nowych dowodów zawsze otwiera drogę do ponownego rozpoznania sprawy. W takiej sytuacji organ ubezpieczeń społecznych ponownie rozpatruje uprawnienia, niezależnie do tego, czy ujawnione okoliczności lub przedstawione dowody prowadzą do odmowy, czy do przyznania prawa lub odpowiednio ustalenia albo uchylenia zobowiązania. W każdym wypadku organ wydaje nową decyzję, tak jakby jeszcze ostatecznie w tym zakresie nie rozstrzygał. Identycznie - tak jakby prawo lub zobowiązanie nie zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądowym oddalającym odwołanie od decyzji odmawiającej prawa lub stwierdzającej zobowiązanie.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca po raz kolejny wniósł o uchylenie prawomocnej decyzji z dnia 19 marca 2009 r. Do wniosku z dnia 28 sierpnia 2017 r. dołączył jedynie wydaną decyzję ZUS z dnia 27.01.2012 r. i decyzję z dnia 19 marca 2009 r. (obie znajdujące się już w aktach ZUS). Słusznie w tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że wniosek S. G. nie może odnieść zamierzonego skutku. Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego - Izby Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 19 października 2017 r. (II UK 454/16), iż w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) nowe dowody mogą podważać podstawę faktyczną poprzedniego wyroku. Tyle tylko, że w tym przypadku z nowych dowodów musiałyby wynikać nie jakiekolwiek nieuwzględnione wcześniej okoliczności, ale okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Inaczej rzecz ujmując, za nowymi dowodami musi stać potencjalna możliwość dokonania innych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.), ustaleń faktycznych niż te, które weszły do podstawy faktycznej wyroku, przesądzając o oddaleniu odwołania (publ. L., (...))

Wnioskodawca w toku postępowania apelacyjnego oświadczył, iż niebawem uzyska nowe dowody w sprawie, gdyż wystąpił do odpowiednich organów ścigania i postępowania są już wszczynane. Podnoszona, powyższa okoliczność nie może mieć wpływu na wydane już w sprawie rozstrzygnięcia tj. decyzję z dnia 25.09.2017 r. i wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r. Prawdliwość decyzji organu rentowego, następnie orzeczenia Sądu nie budzi wątpliwości. Na daty wydania tychże rozstrzygnięć wnioskodawca nie przedłożył ani nowych dowodów, ani nie zostały ujawnione okoliczności, które

istniały przed wydaniem decyzji z 19 marca 2009 r., a które mogłyby mieć wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Skarżący nie wykazał zaś w toku niniejszego postępowania istnienia przesłanek wymaganych treścią art.114 ustawy emerytalnej.

Przypomnieć należy kolejny raz, że przesłankami ponownej oceny uprawnień ubezpieczeniowych są „nowe dowody” i „ujawnione okoliczności” istniejące przed podjęciem decyzji organu rentowego i mające wpływ na ustalenie prawa do emerytur i rent, nie są zaś wystarczające gołosłowne twierdzenia występującego z wnioskiem o wzruszenie prawomocnej decyzji. Na gruncie niniejszej sprawy nie budziło wątpliwości, że organ rentowy nie miał podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia żądania skarżącego, skoro do wniosku S. G. dołączył jedynie adresowane do niego decyzje, wydane zresztą przez ten organ rentowy, przy czym jedną decyzją była ta kwestionowana z 19 marca 2009 r., drugą zaś decyzja odmawiająca jej wznowienia postępowania datowana 27.01.2012 r.

Na marginesie, skoro wnioskodawca aktualnie wystąpił do odpowiednich organów ścigania o wszczęcie postępowań karnych m.in. przeciwko pełnomocnikowi ZUS, to w przypadku uzyskania nowych dowodów lub ujawnienia okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji z 19 marca 2009 r., a które mogłyby mieć wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość może ponownie wystąpić ze swoim żądaniem. Z tych powodów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację – pkt I sentencji wyroku.

W punkcie 2 wyroku Sąd Apelacyjny, zgodnie z § 9 ust. 2, § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z 2015 r., poz. 1804), przy uwzględnieniu treści art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i 3 k.p.c., orzekł o kosztach postępowania w ten sposób, że zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy 240 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Teresa Suchcicka SSO del. Tomasz Madej